

BSA

Prof. Dr. Ethem DERMAN
Ankara Üniversitesi Fen Fakültesi Ast. ve Uzun Bil. Blm.

Prof. Dr. Ethem Derman, bu yazıyı birkaç yıl önce yazdı ve EMO e-dergi web sitesinde de yayınlandı. Ancak yazı hala güncelliğini koruduğu için dergimize de almayı uygun gördük.

Bu başlığı ilk kez <http://www.bilisimcumhuriyeti.com> adresinde Volkan Gazioğlu kullandı. Burada BSA hakkında 10'a yakın yazı gördüm ve helal olsun dedim Volkan'a, yürek isterdi bunları yazmak için. BSA hakkında olumsuz yazan ikinci yazarımız ise Milliyet'den Meral Tamer. Bu son yazının içeriğine yeri geldiğinde değineceğim.

Bu yazarlara neden bravo dediğimi sanırım anlamışsınızdır. Rekam panolarında her şeye kelepçe vurmuş, korku salan ve genellikle de insanlarımızı korkuttuğu için bu kuruluş(!!!) hakkında bu güne dek olumsuz yazan kimseleri görmemiştim. Gelin bu kuruluşu(!!!) biraz mercek altına alalım. Mercek altına alırken de değinilecek çok nokta olduğu için hepsine birden değil kendimce önemli olanların altını çizmeye dikkat edeceğim..

BSA Yasal mı?

Önce neden kuruluş sözcüğünün yanına üç tane ünlem koydum, oradan başlayalım. BSA YASAL BİR KURULUŞ DEĞİLDİR. Ama dolaylı olarak yaptığı her şey yasal. Neden yasal bir kuruluş değildir? Yeryüzünde bir çok ülkede var olan

bu küçük BSA'ların ABD'deki genel merkezlerinin sayfasına bakarsanız nasıl bir kuruluş olduğunu anlayamazsınız ama interneti biraz karıştırdığınızda karşınıza "The Business Software Alliance (BSA), a non-profit organization" ibaresi çıkar. BSA non-profit bir organizasyonmuş. <http://www.bsa.org.tr> adresine de bakarsanız "BSA Türkiye, tüm dünyada yazılım telif hakları esasından hareketle lisanssız yazılım kullanımına karşı mücadele amacıyla faaliyet gösteren Business Software Alliance'ın Türkiye'deki birlikteliğidir" şeklinde tanımlandığını görürsünüz. Organizasyon sözcüğünü birliktelik olarak çevirmişler ama "non-pro-

fit" sözcüğü nasıl unutulmuş anlamak mümkün değil. "Non-profit organization" ibaresi "kâr gütmeyen birliktelik" olarak çevirebiliriz. Ülkemizde bu tanıma uyan yani "KÂR GÜTMEYEN BİRLİKTELİK" var mı? Bizde yasal olarak bulunan ve kâr gütmeyen kuruluş çeşitleri var, bakalım hangisine uyuyor. Dernek misiniz? Yanıt "Hayır", vakıf mısınız? Yanıt "Hayır", sendika mısınız? "Hayır", kooperatif misiniz? "Hayır". Peki BSA nedir? Yanıt "biz birliktelik oluşturduk, yasalız" diyorlar.

ABD'de böyle kurumlar var, hatta "kâr gütmeyen şirketler" dahi var. Bir zamanlar "Macintosh Kullanıcı Grubu" kurmuştuk, o sırada ABD'deki MUG'ları (Macintosh User Group) araştırmıştık çok hoşumuza gitmişti, bu yasalar bizde de olsaydı demiştik ama yoktu. Grubu kurduk bir sene geçmedi gruptaki hukukçu dostlarımız bize "suç işliyoruz, yasalarımızda böyle şey yok bir an önce dernek olalım" demişlerdi. Yasalar bizim gibi vatandaşlara uygulanmak için yapıldığı için çok korkmuştuk ve dernek kurmuştuk. Aynı yasaların her gruba uygulanmadığını bildiğimiz halde 30-40 kişi bir araya geliyoruz, ne olur ne olmaz, başımıza iş açmayalım demiştik.

Bu yazı dizim internetten yayınlandıktan sonra çok ünlü bir avukat-tan aldığım yorum şöyleydi; “BSA yurt dışında kurulmuş ‘Yabancı bir dernektir’. Bir yabancı derneğin, Türkiye’de şube açarak, veya şube açmadan faaliyet göstermesi mümkündür. Ancak bunun için 2908 sayılı Dernekler Yasası 12nci maddesi uyarınca ‘Bakanlar Kurulu İzni’ ile faaliyet gösterebilir. Böyle bir izin alınmadan faaliyet gösteriliyorsa, Dernekler Yasası 86nci maddesi uyarınca faaliyet gösterenler ‘hapis cezası’ ile cezalandırılırlar”.

Bilişimcumhuriyeti(BC) bu soruyu sorduğu zaman BSA “biz yasal ol-mazsak Kültür Bakanlığı ile çalışabilir miyiz?” şeklinde yanıtıyor. Biz vatandaşlar, bırakın bakanlık ile çalışmayı, bakanlıklar içinde çalışan yasa dışı birçok birliktelikler gördük, örneğin Susurluk davası. BSA’nin Kültür Bakanlığı’na nasıl girdiğini de gayet iyi biliyoruz, işvebaz bir me-murun işidir. Her bakan bazı toplantılarda beraber olduğu kişilerin veya birlikteliklerin yasal olup olmadığını araştırarak olsa ülkemizde hiç bir iş yapamazlardı.

BSA’da Hangi Firmalar Var?

Şu anda birlikteliğin 21 üyesi bir hukuk bürosuna ayrı ayrı vekâletname vermiş, dikkat edin arada BSA yok, bu hukuk bürosu da normal prose-dürü yerine getiriyor. Baskın yapıp kelepçe vurulan bilgisayarlar, mahke-meye verilen korsan(!) yazılım kullananlar ve sonunda 150 milyara varan para cezaları. Bu davaların dökümüne hiç bir yerde rastlayamazsınız, sorsanız yanıt alamazsınız. Bir varsayımda bulunalım, mahkeme sonuç-landı bu cezalar kesildi ve para nereye gitti? İnanmıyorum ki hepsi avukatlık ücreti olsun, bir kısmı bir yerlere gidecek. Vekâlet veren firmaya mı? BSA’ya mı? Yoksa sadece ke-lepçeli reklamlara mı? Kim biliyor? Eğer BSA bir dernek statüsünde olsaydı dernek hesapları saydam olduğu için bunu anlayabilirdik. Ama kimse bilmiyor.

Bu kökü dışarıda (bu deyim bir zamanlar çok gözdeydi, kusura bakmayın) BSA kuruluşunun Türkiye bacağına baktığımızda, ilk internet mesajının yazıldığı tarihte 21 tane şirketin bu birlikteliğe katıldığını görüyoruz. Her ne kadar BC’deki söyleşide 24 rakamı geçiyorsa da web sayfalarındaki üye firmaların logolarının sayısı 21. Liste şöyle; Apple, Arena, Armada, Autodesk, Baysis, Bilser, Bimeks, EGS Sistem, Empa, ETA, Index, Intertech, Likom, Link bilgisayar, Mart Adobe, Med-yasoft, Microsoft, Mikro, Netsis, Progress, Sebit.

Bu listede sizin ilginizi çeken bazı firmalar olmuştur. Ben ço-ğunu tanıyorum ama hiç bilgim olmayan firmalar da var. Arena, Armada ve Index’in bu listede ne işi var diye uzun uzun düşündüm. Bunlar donanım satan onun yanında da bir büyük firmanın yazılım paketlerini birlikte pazarlayan kuruluşlar. Acaba sattıkları yazılım paketlerini kopyalama-sınlar diye mi birlikteliğe katılmışlar veya zorlanmışlar, anlamak güç. ABD’deki BSA genel merkezinin web sayfasına baktığınızda olayı biraz anlıyorsunuz. Ora-da “Mission Statement” bölümünde aynen şöyle yazıyor; “The Business Software Alliance is the voice of companies developing the software, hardware, and technologies building the Internet and electronic commerce”. Demek ki ana BSA’nın amacı tek başına yazılım korumak değil aynı zamanda kopya donanım ve teknolojileri de koruyorlar. Türkiye BSA’ya

gelince Mission Statement’leri; “BSA Türkiye’nin temel amaçlarını ve etkinlik alanlarını kısaca 3 başlık altında toplayabiliriz; 1. Yazılım telif hakları konusunda toplumsal bilinç oluşturmak, 2. Yazılım telif haklarını korumak, 3. Dünya standartlarında telif haklarının oluşmasına katkıda bulunmak”

Ne biz Türkler ne de yabancı ser-mayeli Bilişim Firmaları Türkiye’de teknoloji ve donanım üretmedikleri için Türkiye BSA’sı bu iki kavrama, görev tanımlarında yer vermemiş-ler. Ama ana BSA donanım firmala-rını da birlikteliğe aldığı için bizimki de almak zorunda kalmış sanırım. Bu 21 firmayı aslında tek tek ince-lemek isterdim ama bir yandan da gereksiz olduğuna inanıyorum. Neden dersiniz burada bir tane büyük oyuncu, 20 tane de figüran oyuncu olduğu bal gibi ortada.

Sanki genel merkezlerinden zorlanmışlar veya başka bir yönden baskı görmüşler ve bu birlikteliğe katılmışlar gibi gözüküyorlar. Neden büyük ve figüran dedim, bunu Türkiye BSA Genel Koordinatörü Erol Özkür'ün ağzından BC'de okuyoruz: "Çünkü bugün Microsoft pazar payının %97'sine sahip, Yani siz, bu demek ki siz, 100 tane bilgisayardan 97 tane-sine el atarsanız Microsoft ürünlerini bulacaksınız. Dolayısıyla biz nereye gitsek karşımıza Microsoft çıkıyor."

Yani BSA'nın %97'si büyüğe geri kalan %3'u de diğer 20 firmaya, haydi gel de şimdi figüran deme. Apple'i biraz anlıyorum zamanında kötü durumda iken Bill amca tekellik suçlamalarından kurtulmak için bir miktar Apple hisse senedi almıştı. Ya Oracle'a ne demeli, CEO'ları her ağzını açtığında Bill'e takılmadan duramaz ama Türkiye'de büyük oyuncunun yanında figüran rolüne soyunuyor. Oracle'ın büyüklüğüne şahsen hiç yakıştıramadım. Neyse bu yazı dizim internetde yayınlandıktan sonra Oracle'ın birliktelikten ayrıldığı haberini aldım, böylelikle BSA bir figüran kaybetti. Ya Progress'e ne demeli? Bir yanda pazarlama stratejisini Bill'e göre değiştiriyor, yani artık yazılımı denemesi için herkese veriyor diğer yanda da BSA kanalı ile "korsan" yazılım mı araştırıyor? Bu şirketlerin yöneticileri açıklayıcı bir bilgi gönderse de BSA'ya girme nedenlerini hep beraber anlasak.

Türkiye'nin en büyük yazılım firmaları niçin yok bu birlikteliğin içinde? Yoksa onlar anladılar mı bu figüran meselesini? Nerede LOGO? Nerede Havelsan? Meteksan niçin yok? Bunlar yazılım üretmiyorlar mı? Elbette de üretiyorlar ve ona göre de önlemleri alıyorlar. Ben hiç korsan piyasasında Logo muhasebe paketi görmedim, Link'in paketini de göremezsiniz. Bu korsan piyasalara şöyle bir göz gezdirirseniz büyük ortağın

tüm ürünlerine rastlarsınız. Zaten eskiden de öyle şifre falan koymazlardı. Neden dersiniz, önce alıştıracaksınız arkasından bindireceksiniz, ver bakayım ücretini diye. Yine benzetmede hata olmaz, gençleri önceleri bedava vererek beyaz zehire alıştıracaksınız arkasından da niçin kullanıyorsun, ya çok para vereceksin ya da hapisi boylarsın diyeceksin. Ben kendime çok sormuşumdur yolda bulunan bir şeyi sahiplenmek acaba suç mudur diye. Veya biraz daha insafı olalım kapı-penceresi bir yana, duvarı yıkılmış sokaktan ayırt edilemeyen ev demeye bin şahit isteyen bir yerden bir şey almak suç mudur diye. Çünkü pazarlama stratejisi buna göre kurulmuştur. Malına sahip çıkan firma yazılımını zaten koruyor.

BSA Nasıl Çalışıyor?

Peki BSA ile kaç şirket davalı? Bu davaların sonucu nedir? Bu sorulara yanıt alamıyorum. Aslında birinci sorunun yanıtı belli, BSA ile kimse davalı değil. Çünkü davalar yazılım firması adına açılıyor. Bu davaların sonucunda cezalandırılan kopya yazılım kullanan bir şirket var mı? Bilen birileri var ve beni aydınlatırsa çok sevinirim.

Bunu neden merak ediyorum? Aşağıdaki adrese baktığınızda

<http://www.microsoft.com/turkiye/korsanyazilim/haberler.asp> şu haberler ilgi çekiyor; "ATK Lisanslanmayı seçti. 1 Kasım 2001 günü İstanbul'da faaliyet gösteren ATK Tekstil San. ve Tic. A.Ş.'de lisanssız yazılım araması yapılmış ve BSA katılımcılarından Microsoft Corporation'a ait çeşitli lisanssız yazılımlar saptanmıştı. ATK Tekstil ve Microsoft Corporation avukatlarının yaptıkları müzakereler sonucunda, firmanın eksik bilgilendirme nedeniyle kısmi lisanslama yaptığı anlaşıldı ve konu yargıya gitmeye gerek kalmadan, tazminat karşılığı anlaşma sağlanarak çözümlendi." Diğer bir haber ise;

"Netcom ile anlaşma sağlandı. Microsoft Corporation avukatlarıyla Netcom yetkilileri, mevcut lisans eksikliği durumunu görüşmek üzere iyi niyetle bir araya geldiler ve taraflar bir sulh protokolü üzerinde mutabık kaldılar. Protokol gereği Netcom yetkilileri, Microsoft Corporation'un zararını karşılamak üzere 10 bin USD ödedi. Microsoft Corporation da bunun üzerine Netcom Bilişim Hizmetleri hakkında yapmış olduğu şikayeti geri aldı".

Dikkat ederseniz bu adresde iki önemli noktayı hemen görürsünüz. Baskın sonucunda şikayet edilip mahkemeye verilenler ve anlaşarak tazminat ödeyen firmalar. Üstelik bu firmaların adı da saklı değil, ortada. Hem suç işlemler hem de afişe ediliyorlar, anlamak güç? Acaba bir üçüncüsü yok mu? Yani mahkemesi devam eden veya mahkemesi sonuçlanmış bir firma. Acaba mahkeme sonucu ne oldu?

<http://www.bsa.org.tr/guncel.htm#>. Bu adresdeki haberleri de okumanızı sağlık veririm. Neden dersiniz önce BSA'nın bilinçlendirme takımının neler yaptığını, kopya yazılım kullanan firma yetkililerini nasıl bilinçlendirdiklerini öğrenirsiniz. Tahmin edebiliyor sunuz değil mi? Ben ediyorum, nereden dersiniz bir zamanlar rektörüne gelen BSA mektuplarından. Çok büyük bir üniversitenin saygın bir rektörüne yazılmaması gereken ibareler, Ethem hocam bu ne diye küfrediğinde elinden alıp hemen yırtardım mektubu. Geçenlerde öğrendim Kuvvet Komutanlıklarına da gidiyormuş aynı mektuptan. Nasıl sinirlendiklerini düşününce tüylerim diken diken oluyor. Bilinçlendirme takımının neler söyleyeceğini tahmin ettiniz değil mi?

Aynı sayfada bir diğer haber de "BSA katılımcılarından eğitime anlamlı destek" başlığını taşıyor. Ne beklersiniz? Hayır beklediğini bulamazsınız. İki yazılım firma-

sının yazılım paketlerini Boğaziçi Üniversitesi Ekonomi ve İşletme Kulübü'ne hediye etmişler. Ben ne beklerdim; Boğaziçi Üniversitesi öğrencilerine veya Anadolu'daki bir ilk öğretim okuluna 50 tane bilgisayar hibe etmesini. Ülkemin gençlerini bu teknoloji ile gerçekten tanıştıracak donanımı hediye etmesini beklerdim. BSA'nın temel amaçlarından biri Türkiye yazılım kapasitesini ortaya çıkartıp korumaktı, bunun için ne yaptı? Bir tür CreaWorld'ler açarak yeni yazılımcıların ortaya çıkmasını, gelişmesini mi sağladı? Hayır. Her üniversiteden yılda 40 000\$ kullanım ücreti alan firmalar kendi yazılımını yarın şirketlerde lisans ücretini ödeyerek kullanacak gençlerin yetişmesinde ne gibi roller üstlendiler? Üniversiteler bu ücreti ödemek için ne tür güçlüklerle düştüler?

Aynı sayfadan son alıntıyı yazmadan belirteyim ki insanları korkutmanın yolunu çok iyi bulmuşlar. Yaklaşık altı satırlık bir paragraf var ve bu paragraf bu sayfada benim saydığım kadar 4 kez tekrarlanıyor. Onu da merak eden okusun. Son alıntıya gelince BSA Genel Koordinatörü Sayın Erol Özkür diyor ki; "Ülkemizin yazılım sektöründe büyük potansiyele sahip olduğunu görmek ancak bu potansiyelin korsan yazılım olgusu nedeniyle baltalandığına şahit olmak, mücadelemizin temel motivasyon kaynağıdır diyebilirim. Bu sektörde büyük adımlarla ilerlemek zorundayız. Ama korsan yazılımın kökünü kurutmadan bu büyük adımları atmamız ne yazık ki mümkün değil. BSA Türkiye olarak sektörün kanını emen korsan yazılımı bitirmeye kararlıyız."

Bizim de kanımızı başka şeyler emiyor ama bu ifadeye yine Sayın Özkür'ün ifadeleri ile yanıt vermek gerekir. BSA Türkiye faaliyete geçtiğinden bu yana kopya yazılım kullanımı %95'lerden %69'lere düştü diyordu, belki daha da az. 1999 yılında Türkiye'nin yazılım dışsatımı 9 milyon dolar iken 2000 yılında

niçin 1/9'una düşerek 1.1 milyon dolara gerilemiştir? Aynı dönemde dışalım 17.9 milyon dolardan 4 kat artarak 68.4 milyon dolara yükselmiştir. TESİD'in sayfalarındaki bu rakamlara bakarak Ortadoğu'nun Hindistan'ı olabilecek bir Türkiye'yi siz görebiliyor musunuz? Hazır yazılım paketlerine daha çok para aktardığımızda daha az mı yazılım üretiyoruz acaba? Bu rakamlar bir çok gerçeği maalesef açıklıyor. Bu ülkede yaşayan bir vatandaş olarak bu rakamlar beni çok üzüyor, sizleri üzüyor mu?

Bilişim Cumhuriyeti'ndeki söyleşide Türkiye BSA Genel Koordinatörü Erol Özkür diyor ki; "99 yılı itibariyle kopya yazılım % 74'lerdeydi ve 99 yılında yazılım sektörü 115 milyon dolar seviyelerdeydi. Sektörde çalışan 5200 kişi vardı. Ülkemiz de bu sektörden 90 milyon dolarlık bir vergi kazancı elde etti. Eğer kopya % 74 değil de % 25'lerde olsaydı 99 yılı sonu itibariyle, o zaman sektörümüz 895-900 milyon dolar seviyelerinde olacaktı. Sektörde artı 17200 kişi yani toplam 22 bin kişi istihdam ediliyor olacaktı ve ülke de bu sektörden yaklaşık 380-400 milyon dolar gibi bir vergi kazancı sağlamış olacaktı." Haydi gülme bu ifadeye, biz niçin bu denli safız, herkes bizi kandırabileceğini sanıyor. Hem piyasanın %97'si büyük şirketin hem de onun Türkiye ayağı 5000 kişi çalıştırıyor!!!. Eğer kopya yazılım %25'lere inseymiş yine bu büyük şirketin yazılım ordusu 22 bin kişiye çıkacakmış. Güler misin, ağlar mısın. Belki birkaç yüz kişinin çalıştığı onların da çoğunun pazarlamacı, geri kalanın da avukat olduğunu düşününce insan bu sayılara sadece gülüyor. BSA olarak biz sadece büyük şirkete çalışıyoruz diyemiyorlar (aslında diyorlar da üstü kapalı hani %97 meselesi) ama dedikodulara bakılırsa baskın sırasında onların hepsinin cebinden büyük firmanın kartviziti çıkıyor. Tam bir çelişkiler ülkesi. Devlete verilen vergiden söz ediyorlar ama devletten her yıl al-

dıkları kullanım (güya lisans gibi bir şey) miktarını açıklamazlar. Benim fakir devletim, büyük olasılıkla adı zikredilen vergi miktarının iki katını kullanım parası olarak geri ödüyor halbuki.

Niçin BSA'ya Karşıyım?

Yıllardır Türkiye'de Bilişim Teknolojisini geliştirerek ülkemizi kaldırmaya çabalayan ve bu uğurda bir çok öğrenci yetiştiren bir öğretim üyesi olarak BSA konusunu sorgulamaya hakkım olduğunu düşünüyorum. Çünkü öğrencilerim ve öğretim üyesi arkadaşlarım BSA'dan çok korkuyorlar, haklılar da, ben de korkuyorum. Ya bir gün o kelepçeler benim koluma da geçerse. Neyse yaşıma 60'ı bulduğu için bu korku bende hafiflediğinden düşündüklerimi yazabiliyorum. Türkiye'deki Bilişim Dünyasına BSA büyük darbe vurmaktadır. Her birey 1000\$ verecek bilgisayar alacak ve arkasından bir 1000\$ daha vererek yazılım alacak. Bu parayı verecek kaç kişi bulabilirsiniz Türkiye'de. Bilişmek için yatırım ne denli yüksek olursa Sayısal Bölünme (digital divide) daha da büyüyecek. Bölge bölge Türkiye'yi taradınız, şirketler bitti, şimdi "beyaz nokta" gibi non-profit birlikteliklere sıra geldi. Yakında evimizde de sizi bacaklarımız titreyerek bekleyecek miyiz? Yoksa telif hakları yasası sadece şirketler ve Sivil Toplum Kuruluşları için mi çıktı? Holdinglere ve kamu kuruluşlarına niçin gitmiyorsunuz da o fukara internet evlerine gidiyor musunuz? Bilmiyor musunuz o binlerce internet kafe, insanlarımızı iyi-kötü bilişim öğreten yerler ve gelecekte üstlendikleri görevler daha da büyük olacak.

Bırakın bu fakir ülkemizin fakir vatandaşının yakasını, böyle kelepçelerle onları korkutmayın, biz zaten geri kalmışız, bir imve yakaladık, ne olur, bilişimcilere korku salmayın, yolda sokakta yürürken reklam

panolarında bilişimcilere yönelik kelepçelerinizi, o kurumlara gönderdiğiniz hem korku dolu hem de çok kaba yazılmış mektuplarınızı biraz geri çekin, ülkemiz bilişim sayesinde yavaş yavaş aydınlığa çıkıyor, ne olur ket vurmayınız. Çocuklarımıza elimizde avcumuzda ne varsa harcayarak bir bilgisayar almaya çalışıyoruz, iyi yetişsinler, çağı yakalasınlar diyoruz, ne olur harcamalarımızı iki katına çıkartmayınız. Yasaların varlığını biz de biliyoruz, sokağa tükürmek yasak, kapalı yerde sigara içmek yasak, yayaların kırmızı ışıktaki geçmesi yasak biliyoruz, hepsinin cezası var. Ama insanlığa zararlı bu işleri yapanları ne kadar kovalayabiliyorsak, tam tersine ülke kalkınmasını ilgilendiren bu çok önemli olayda telif hakları yasasını da o şekilde uygulayamaz mıyız?

Ülkemizin bilişim ile ilgili "Sivil Top-

lum Kuruluşları" lütfen harekete geçin. Nerede benim "Türkiye Bilişim Derneği", nerede bizim "Türkiye Bilişim Vakfı", nerede en büyük yarayı alan "Türkiye Bilgi İşlem Hizmetleri Derneği"? Türkiye Bilişim Dünyasına vurulan bu büyük darbeyi görmüyor musunuz? Yoksa sizler de biz vatandaşlar gibi korkuyor musunuz? Bu sorularım internetten yayınlandıktan sonra dahi bu bilişim ile ilgili sivil toplum kuruluşlarından doğru dürüst bir tepki gelmedi. Sadece Türkiye Bilişim Derneği BSA'ya bir mektup göndererek bir anlamda kınadı ve bir de BSA ile ilgili İstanbul'da panel düzenledi.

İnternetde BSA ile ilgili mesajlarım çıktığında çok güzel tepkiler aldım, genellikle beni kopya yazılım kullanımını teşvik eden bir öğretim üyesi olarak eleştiren mesajlar da vardı. Önce şunu vurgulamakta yarar var: Evet kopya (korsan değil) yazılım kullanmak yanlış ama BSA'nın yaptığı doğru mu? Teşbihde hata olmaz biraz Mafya'ya benzetiyorum. Eğer medyada iyi bir ün, iyi bir reklam yaptıysanız kimden ne isterseniz alırsınız, çünkü insanlar sizden KORKAKLAR. BSA çarşaf gibi reklamlarla bilgisayar sahiplerini korkutmaktadır. Her bilgisayarda küçük-büyük bir dolu yazılım vardır ve kullanıcıların çoğu bunların nereden geldiğini ve ne işe yaradığını bilmez. Geçenlerde bir öğretim üyesi "evimdeki bilgisayarda WinZip diye bir program var

hocam bunu üretenlerde BSA'nın üyelerinden mi?" diye soruyordu. Eğer insanları bu şekilde taciz ederseniz, doğal olarak tepki alırsınız. BSA görevini yapsın

ama kötü reklamını yapmasın, bilgisayar kullanıcılarını televizyona çıkartıp bir itirafçı gibi "ben yaptım ama yanlış yaptım siz de yapmayın" dedirtmesin. Benim bütün tepkim salınan korkuya, lütfen unutmayınız. İşte bu korku bilişim dünyasına zarar vermektedir.

BSA'ya Karşı Ne Yapabilirsiniz?

Topluca yürüyüş yapıp BSA'yı kınayacak halimiz olmadığına göre bu sorunun yanıtı tektir. Bu soruyu bir çok farklı ülkenin bilişimcileri kendilerine sordu ve bu yazılım sultanından kurtulmanın yegâne yönteminin ÖZGÜR YAZILIM olduğu konusunda fikir birliğine vardılar.

Başta KOBİ'leri, ilköğretim okullarımızı, üniversitelerimizi, internet evlerini ve özellikle de kamu kesimini Özgür Yazılıma taşımamız. Bu kavramı her kullanıcının kafasına yerleştirmenin yollarını aramalıyız. Genç bir kesim bu uğurda çalışıyor ama ülkemiz yöneticileri bu konuda çok ciddi önlem almalıdır.

Türkiye Küçük Amerika değildir. Bir yazılımın ABD'deki satış fiyatı ile Türkiye'de satış fiyatı aynıdır. Üniversitede bir öğrenciye yurt dışında basılmış bir ders kitabını önerirseniz, fiyatı 50\$'dır, öğrencilerin %90'ı o kitabı almaz fotokopisini çektirir onu kullanır. Bir ABD'li öğrenci ise hiç düşünmeden parayı verir ve kitabı alır. Ortalama ücretlere baktığınızda Türkiye'de bir profesörün maaşı ABD'deki asgari ücrete bile denk gelmiyor. O zaman niçin biz bu kadar fazla parayı ödeyelim? Alnımızda enayi mi yazıyor? Hayır o zaman harekete geçmeliyiz.

Özgür yazılım konusunda büyük adım olarak ilki gerçekleştiren kurum Malatya İnönü üniversitesi. Çok büyük bir bilgisayar laboratuvarı kurdular. Bugünkü bilgisayar sayısı 500. Tüm bilgisayarlarda LINUX yüklü. Linux'a gönül vermiş ülkesini seven genç bir öğretim üyesi Bilgi İşlem Dairesinin

başında. O 500 bilgisayarı 2-3 kişi ile o kadar güzel yönetiyor ki, hiç sıkıntısı yok. Ya bilinen yazılımları kursaydı başına ne gelirdi acaba? En azından 15-20 elemanla zor yaşattırdı orayı.

İkinci büyük adım TÜBİTAK'tan geldi. Kullandığı ofis yazılımının yıllık 150 000 dolar kullanım ücretini çok bulan kurum başkanlığı, tüm bilgisayarlılardan sözkonusu yazılımı sökerek onun yerine aynı işi görecektir bir Özgür Yazılım örneği olan StarOffice paketini yükletmiştir. Bildiğim kadar kamu kurumları arasında bu reformu yapan ilk kurumdur.

Her kurum bu şekilde davranmalıdır. Bu tür reformları yapmak her ne kadar söylemesi kolay olsa da başarılması çok güçtür. Kararlılık ister, vatan sevgisi ister, personelin kısa da olsa eğitimi gerekir. Beyaz zehire alışanları tedavi etmek de zordur ama kararlılık her şeyi çözer.

Yukarıda yazdıklarımın dışında çok daha önemlisi kurum üst yönetiminin olayı kavraması gerekir. Türkiye'de en çok sıkıntısını çektiğimiz konu budur. Son zamanlarda sadece üniversitelerde göreve gelen yöneticiler bilişim konusunda kafa yormakta ve üniversitenin geleceğini planlamaya çalışmaktadırlar. Onlar dahi TÜBİTAK'ın yaptığı bu tür reformu yapacak düzeyde değiller. Diğer kamu kurumlarında ise bu durum çok daha içler acısıdır. İnternet teknolojilerini, bilgisayarlardaki gelişmeleri sadece medya haberlerinden izleyen yöneticilerin sayısı maalesef çok fazladır.

2001 yılı içinde Avrupa Birliği'ne aday ülkeler için bir avrupa+ projesi ortaya çıktı. Bu projenin bitişi tarihi 2003 sonu ve Türkiye'nin verdiği sözlerden biri tüm okulları 2003 sonunda kadar internete bağlamak. Bu sözü diğer aday ülkelerle birlikte verdik. Bir kaç hazırlık toplantısından sonra, başbakanlık koordinatörlüğünde 13 çalışma grubu kuruldu. Çalışmaya başladılar, ama ortada henüz düzgün bir yapı, mali kaynak, somut proje ve insan gücü olduğunu söylemek pek mümkün değil. Devletimiz, KamuNet projesi kapsamında, tüm ülkede yukarıda sözünü ettiğim reformu yapmak için harekete geçebilir. BT-Haber'in verdiği habere göre KamuNet'in 2002 yılı için ödeneği 10 trilyon TL. Bu para ile ülkemize özgü çok güzel bir işletim sistemi geliştirebiliriz. Aynı Çin ve Meksika'nın yaptığı gibi. Bu iş iyi bir proje yönetimi ile maksimum 6 ayda başarılabılır. Oluşturulacak 100-150 kişilik bir Linux'cu ordu ile Türkiye bir yandan kendi ULUSAL İŞLETİM SİSTEMİNİ geliştirirken bir yandan da tüm kamu kurumlarına destek verebilir. DPT uzmanları bu işi daha iyi bilirler ama bu yıl harcanacak bu para ülkemize gelecek yıl en az 10 trilyon'dan fazla getirir. Linux'un güvenliğini ve sağlamlığını askeri kanat da keşfederse söz konusu kazanç iki katına çıkabilir. Okullarımıza internet götürmek için Dünya Bankası'ndan büyük krediler beklemek durumundan kurtulabiliriz ve e-avrupa+ projesinde verdiğimiz sözlerin büyük bir bölümünü yerine getirmiş olabiliriz.

Emeği ve insan kaynağı kendi ülkemizden sağlanacak böyle bir projeyi (adını da koyalım: ULUSAL İŞLETİM SİSTEMİ VE ULUSAL OFİS PAKETİ) bizim devlet büyüklerine anlatmamız niçin zor? Fransa, Kuzey Avrupa

ülkeleri, Çin, Meksika gibi ülkeler bu işi beceriyor da biz niçin bir adım öne çıkamıyoruz? Devlet büyüklüğümüz niçin hangi reforma nereden başlayalım diye sormazlar? Niçin günlük monoton işler içinden kendilerini sıyıramazlar? Ülkem zengin olmadığına göre milyonlarca doları (3-4 yıl içerisinde rakam milyar dolar mertebesine varacak) boşu boşuna yurt dışına gönderir? Sonra da IMF'ye yalvarırız bize kredi aç diye. Çok zor bir olay değil ki bu işi başarmak; çok az kişi ile zamanında başarılmış bir "Turkuvaz", son zamanlarda "Gelecek" gibi Linux projeleri var. Birincisi gönüllülerin ürettiği, ikincisi ise bir firmanın ürettiği ürünlerdir. Bunların daha da geliştirip güncel tutarak, sürekli yeni kavramları ve teknolojileri içine dahil ederek ülkemize özgü ULUSAL bir işletim sistemi hayali ile ölmek istemiyorum.